

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ DATABÁZE Z ČESKÝCH ČASOPISŮ

LISTOPAD

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Analyza souvětí : sonda do praktik začínajících studentů bohemistiky = Analysis of complex sentences : a probe into the practice of beginning students of Czech language and literature / Robert Adam -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Didaktické studie -- ISSN 1804-1221 -- Roč. 15, č. 1 (2023), s. 137-149.

Článek se zaměřuje na výzkum rozboru souvětí u celkem 48 studentů bohemistiky v jejich prvním týdnu studia. Studenti pocházeli z Filozofické a Pedagogické fakulty UK, přičemž mezi nimi výrazně dominovaly ženy. Jako výzkumný nástroj bylo použito 17 souvětí z různých typů textů (např. popularizačních či odborných) se zadáním úkolů. Článek v jednotlivých kapitolách poskytuje analýzu postupů, jež studenti v úkolech používali. Výsledky jsou shrnuty v závěru.

výzkum ; student ; metoda výzkumu ; text ; výsledek výzkumu ; práce s textem ; jazykový rozbor ; lingvistika ; čeština ; vysoká škola ; syntax ; analýza ; test ; výuka ; mateřský jazyk (L1) ; Česko ; větný rozbor ; souvětí

<http://katalog.npmk.cz/documents/530529>

2.

Čechoamerická periodika v knihovně Náprstkova muzea : souvislosti, příběh, záchrana, digitalizace = Czech-American periodicals at the Náprstek Museum Library: connections, story, preservation, digitization. 1. část / Michaela Tydlitátová – cze

In: Čtenář : měsíčník pro práci s knihou -- ISSN 0011-2321 -- Roč. 75, č. 7-8 (2023), s. 272-275.

V úvodu článku je stručně představen život českého vlastence a mecenáše Vojty Náprstka. Dále se autorka věnuje vzniku a vývoji knihovny Náprstkova muzea, která byla založena v roce 1958. Přibližuje, jak vypadal původní fond knihovny, představuje první knihovníky knihovny a Americký klub dam, který byl pod knihovnou v roce 1865 založen. Zabývá se krajskou knihovnou, jedinečnou sbírkou krajských periodik, které dokumentovaly život Čechů za oceánem. Závěr textu je věnován současnému stavu fondu a plánům na budování nového depozitáře.

historické hledisko ; knihovna ; knihovník ; ženská organizace ; dějiny ; společenský vývoj ; společenství ; periodikum ; muzeum ; Náprstek, Vojta, ; Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur (Praha, Česko). ; Americký klub dam

<http://katalog.npmk.cz/documents/530196>

3.

Deliberate teaching of collocations : an intervention study of Czech upper-intermediate EFL students = Záměrná výuka kolokací : intervenční studie u českých studentů anglického jazyka se středně pokročilou úrovní / Petra Kacafírková, Klára Špačková, Hana Valentová, Petra Topková, Anna Kucharská -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou teorii a praxi -- ISSN 0031-3815 -- Roč. 72, č. 4 (2022), s. 511-534.

Článek prezentuje návrh na řešení problému nedostatečné znalosti kolokací u středně pokročilých i pokročilých studentů angličtiny jako cizího jazyka a jeho výsledky. Návrh byl tvořen dvanáctitýdenní výukovou intervencí, v níž bylo 39 studentů Univerzity Karlovy rozděleno do dvou skupin (experimentální, zaměřené na výuku kolokací, a kontrolní), přičemž při jejich rozdělování bylo přihlédnuto k faktorům, jež ovlivňují proces učení (cizojazyčné schopnosti, motivace apod.). Výsledky dokazují, že experimentální skupina si vedla ve znalosti kolokací lépe než skupina kontrolní.

pedagogický výzkum ; vysoká škola ; cizí jazyk ; analýza ; angličtina ; výsledek výzkumu ; výuka ; praxe ; skupina ; experimentální výzkum ; učení ; působení ; motivace učení ; strategie učení ; individuální zvláštnosti ; úzkost ; proces učení ; student ; Univerzita Karlova ; Česko ; nerodilí mluvčí

<http://katalog.npmk.cz/documents/530010>

4.

Fenomén #scicomm : využití big data a jejich analýzy při sledování komunikace vědy na internetových stránkách českých výzkumných organizací = The #scicomm phenomenon : using and analysing big data to track science communication on Czech research institutional websites / Petra Raudenská, Renáta Topinková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Sociologický časopis = Czech sociological review -- ISSN 0038-0288 -- Roč. 59, č. 4 (2023), s. 387-415.

Studie se zabývá vědeckou komunikací na webových stránkách českých výzkumných institucí. Zkoumá, do jaké míry komunikují vědu s veřejností a zdali jsou rozdíly mezi weby společenských nebo přírodovědných organizací. Přichází s tím, že většina webů obsahovala hypertextové odkazy na sociální média (LinkedIn, Facebook, Instagram, YouTube atd.) nebo online zpravodajství (ceskatelevize.cz, rozhlas.cz, novinky.cz, lidovky.cz atd.), přičemž tyto výsledky naznačují, že lze české výzkumné instituce považovat za více interaktivní než kanonické.

vědecká činnost ; věda ; komunikace ; sociální interakce ; sociologický výzkum ; metoda výzkumu ; výsledek výzkumu ; analýza ; společnost ; zpracování dat ; model ; webová stránka ; Česko ; sociální síť ; vědecká komunikace ; on-line

<http://katalog.npmk.cz/documents/530056>

5.

Hodnocení písemných slohových prací v německé a české didaktice : komparativní pohled = Assessment of compositions in German and Czech didactics / Hynek Krátký, Martina Šmejkalová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou theorii a praxi -- ISSN 0031-3815 -- Roč. 73, č. 2 (2023), s. 271-290.

Autoři se v článku zaměřují na přístupy k hodnocení písemných slohových prací v českém a německém prostředí, jejichž vzdělávací systémy a didaktické přístupy k jazykové výuce jsou si historicky blízké. Metodickou oporu jim přitom tvoří výběr odborných publikací ze systému UKAŽ a vyhledávače Google Scholar, na jehož základě byly následně vybrány i další tituly sekundární literatury. Při zkoumání hodnocení kladli autoři důraz především na jeho kritéria a jejich váhu. Výsledky jsou diskutovány v závěru.

vzdělávání ; didaktika ; sloh ; výuka ; hodnocení ; systém výchovy a vzdělávání ; praxe ; publikace ; hodnotící kritérium ; komparace ; jazyková výuka ; písemná práce ; odborná literatura ; informační zdroj ; internet ; Česko ; Německo ; Rakousko

<http://katalog.npmk.cz/documents/530040>

6.

Mediální gramotnost pro seniory / [Media literacy for seniors] / Kamila Plisková – cze

In: Duha : informace o knihách a knihovnách z Moravy -- ISSN 0862-1985 -- Roč. 37, č. 3 (2023), s. 13-14.

Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě se dlouhodobě věnuje mediálnímu vzdělávání. Letos poprvé zrealizovala kurz určený speciálně pro starší dospělé a seniory, jenž je zaměřen na mediální gramotnost; nazván je: Bezpečně internetem. Pracovnice knihovny absolvovaly lektorskou Akademii SEFTE (senior friendly teacher), kde se seznámily se základními principy vzdělávání seniorů. Kurz Bezpečně internetem je zaměřen hlavně na vyhledávání a ověřování informací. Autorka článku popisuje průběh kurzu i to, jaké plány s mediálním vzděláváním seniorů má knihovna do budoucna.

vzdělávání dospělých ; starší člověk ; mediální gramotnost ; hromadné sdělovací prostředky ; práce s informacemi ; vyhledávání informací ; mediální výchova ; internet ; informace ; obsah výuky ; Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě ; fake news

<http://katalog.npmk.cz/documents/530053>

7.

Mentalization and its use in schools = Mentalizace a možnosti jejího využití ve školách / Magda Nišpovská -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou theorii a praxi -- ISSN 0031-3815 -- Roč. 72, č. 4 (2022), s. 535-552.

Článek shrnuje dosavadní poznatky o tzv. mentalizaci (jedná se o funkci, která člověku umožňuje "chápat a interpretovat vlastní chování i chování druhých lidí jako smysluplné, na základě vnímání záměrných mentálních stavů - potřeb, myšlenek, pocitů, přesvědčení a zdůvodnění"). Cílem článku je zdůraznění významu mentalizace a dále vytvoření rámce pro psychologické intervence ve školách, které již v současnosti prokazují vliv na snižování agrese a zlepšení akademické výkonnosti žáků.

výzkum ; žák ; školství ; analýza ; teorie ; výsledek výzkumu ; výkon ; schopnost ; agresivita ; zlepšení ; pedopsychologie ; psychika ; wellbeing ; zákrok ; mentalizace

<http://katalog.npmk.cz/documents/530011>

8.

Očima dětského psychologa : jak udělat z nástupu do MŠ příjemnou vzpomínku / [Through the eyes of a child psychologist : how to make starting kindergarten a pleasant memory] / Václav Mertin – cze

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 13, č. 1 (září 2023) (2023/2024), s. 43-45.

Článek obsahuje rady dětského psychologa, na co se připravit a jak postupovat při nástupu dítěte do mateřské školy. Autor článku hovoří o individualizaci dítěte, které je třeba učit od nejtělejšího věku. Učitelé i rodiče musí věnovat pozornost psychologickým předpokladům dítěte, takže přizpůsobení pobytu v mateřské škole probíhá u každého jiným tempem. Autor doporučuje, jak dítě postupně na mateřskou školu připravovat a jak zefektivnit komunikaci mezi školou a rodiči, aby adaptace probíhala co nejlépe.

dítě ; batole ; mateřská škola ; adaptace ; školní adaptace ; pedopsychologie ; individuální přístup ; výchovně-vzdělávací praxe ; předškolní výchova ; vztah rodiče-škola ; rodičovská účast

<http://katalog.npmk.cz/documents/530084>

9.

Plánování a evaluace činností v MŠ : vytvořte si originální ŠVP / [Planning and evaluation of activities in kindergarten : create an original school educational programme] / Ludmila Šprachtová – cze

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 13, č. 1 (září 2023) (2023/2024), s. 39-41.

Článek se věnuje plánování a evaluaci činností v mateřské škole. K dlouhodobému plánování slouží školní vzdělávací program, ke krátkodobému třídní vzdělávací program. Autorka popisuje,

jak obsah vzdělávání uspořádat a integrovat. Jsou zde vysvětleny procesy sloužící k vytvoření vzdělávacích programů, jejich plánování a hodnocení.

školní vzdělávací program ; mateřská škola ; předškolní výchova ; předškolní věk ; batole ; plánování ; výuka ; hodnocení ; obsah výchovy ; obsah výuky ; poznávací proces ; vzdělávání

<http://katalog.npmk.cz/documents/530081>

10.

Problém redukce učiva ze zorného úhlu didaktiky českého jazyka a její historické zkušenosti = The problem of curriculum reduction from the point of view of Czech language didactics and its historical experience / Martina Šmejkalová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou theorii a praxi -- ISSN 0031-3815 -- Roč. 73, č. 2 (2023), s. 247-270.

Článek reaguje na téma snížení celkového objemu učiva ve výuce českého jazyka a zároveň zkoumá jeho historii na pozadí společenských událostí od roku 1848 až po současnost. Všímá si, že extrémní přístupy v oblasti redukce vyučované látky většinou vedly k neprospěchu (například přetěžování žáků, které vzniklo v důsledku jednotných škol na počátku 50. let) a naopak rozvolněné podmínky po roce 1989 vytvořily vhodnější půdu pro změny. Cílem článku je poskytnout historický přehled, který by umožnil lépe přijímat odpovědná rozhodnutí.

vzdělávání ; didaktika ; čeština ; výuka ; pedagogika ; kurikulum ; praxe ; dějiny ; společnost ; obsah výuky ; reforma ; zkušenost ; historické hledisko ; dějiny školství ; učivo ; redukce učiva ; 19.-21. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/530038>

11.

První rok s cíleným formativním hodnocením / [First year with targeted formative assessment] / Libuše Vrbová, Iveta Bittnerová – cze

In: Informatorium 3-8 : časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách -- ISSN 1210-7506 -- Roč. 30, č. 7 (září) (2023), s. 28-29.

Autoři vysvětlují pojem formativní hodnocení (FOHO) v pedagogice a hodnotí první rok aplikování této metody v Mateřské škole Prostějov. V textu je doporučeno, jaká seskupení dětí jsou vhodná při realizaci FOHO. Jsou zde zmíněny pomůcky (piktogramy, předměty nebo obrázky), které dětem k hodnocení napomáhají. Na závěr článku autoři shrnují svoje postřehy, jak se u dětí vyvíjela úroveň sebehodnocení v průběhu času.

mateřská škola ; sebehodnocení ; formativní hodnocení ; vztah učitel-žák ; zpětná vazba ; vzdělávání ; učitel ; předškolní dítě ; vývoj dítěte ; osobnost ; předškolní věk ; Prostějov (Česko) ; věk 3-6

<http://katalog.npmk.cz/documents/529928>

12.

Příběhy očitých svědků : k integraci tematiky šoa do výuky základních škol / [Stories of eyewitnesses : about integration of the subject of the Shoah into teaching in primary schools] / Milan Mašát -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Rodina a škola [cze] -- ISSN 0035-7766 -- Roč. 70, č. 4 (duben) (2023), s. 10-11.

Autor článku vysvětluje, proč je důležité seznámit žáky základních škol s událostmi druhé světové války. Uvádí příklady výukových materiálů, které by mohly pomoci žákům danou historickou událost dobře pochopit, např.: dokumentární filmy o nacistických ghettech a koncentračních táborech, autobiografické knihy na toto téma nebo databáze obětí nacistického režimu.

didaktická učební pomůcka ; dokumentární film ; dějiny dvacátého století ; základní škola ; žák ; dějepis ; občanská výchova ; válka ; judaismus ; antisemitismus ; databáze ; holocaust (1939-1945) ; Židé ; autobiografické příběhy ; oběti nacismu ; 1939-1945

<http://katalog.npmk.cz/documents/529824>

13.

Uplatňování folklórních textů v učebnicích ruštiny pro základní a střední školy jako prostředek rozvoje komunikační kompetence žáků = The use of folklore texts in Russian language textbooks for primary and secondary schools as a means of developing students' communicative competence / Lenka Rozboudová, Andrea Holečková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Didaktické studie -- ISSN 1804-1221 -- Roč. 15, č. 1 (2023), s. 67-80.

Článek se zaměřuje na folklór a folklórní texty ve výuce ruštiny a jejich schopnost rozvíjet u žáků komunikační kompetence. Představuje výzkum, jenž byl proveden u vybraných učebnic ruského jazyka na základních a středních školách a jehož cílem bylo zjistit například frekvenci folklórních textů, jejich druh, účel nebo zadání s nimi spojená.

lidová kultura ; žák ; cizí jazyk ; text ; učebnice ; práce s textem ; výuka ; ruština ; jazykové vzdělávání ; základní škola ; střední škola ; vzdělávání ; komunikace ; kompetence ; rozvíjení schopností ; komunikační schopnost ; výsledek výzkumu ; Česko

<http://katalog.npmk.cz/documents/530463>

14.

Výuka češtiny pro zahraniční studenty na lékařských fakultách v České republice : koncepce, problémy a nové výzvy = Teaching Czech to foreign students at medical schools in the Czech Republic : approach, problems and new challenges / Eliška Králová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Didaktické studie -- ISSN 1804-1221 -- Roč. 15, č. 1 (2023), s. 169-178.

Studie se zaměřuje na výuku češtiny coby cizího jazyka na českých lékařských fakultách, jež v tomto prostředí nese některá specifika, neboť se s ní zahraniční studenti setkávají teprve v prvním ročníku a zároveň představuje okrajový a časově málo dotovaný předmět. Věnuje se přitom průběhu výuky a jejímu rozložení při studiu medicíny, navrhuje tvorbu nových studijních materiálů - například učebnice všeobecné češtiny z oblasti LSP (language for specific purposes - jazyk pro specifické potřeby) pro lékařství nebo používání autentických nahrávek pacientů při výuce.

čeština ; čeština jako cizí jazyk ; výuka ; student ; didaktická učební pomůcka ; učebnice ; medicína ; vysoká škola ; jazykové vzdělávání ; jazyková dovednost ; cizí jazyk ; audiovizuální pomůcka ; zahraniční student ; lékařská fakulta ; cizí jazyk pro specifické účely

<http://katalog.npmk.cz/documents/530559>

15.

Začátek školního roku pohledem hygieny : co musíte dát na školním pozemku do pucu? / [The beginning of the school year from the point of view of hygiene : what do you need to fix on school grounds?] / Kateřina Pilařová – cze

In: Poradce ředitelky mateřské školy : aktuální informace a praktické rady pro řízení mateřské školy -- ISSN 1804-9745 -- Roč. 13, č. 1 (září 2023) (2023/2024), s. 23-26.

<http://poradcems.cz/vzory>

Autorka v textu přibližuje, jak by měl vypadat provozní řád hřiště mateřské školy a jak se starat o pozemek, který škola využívá pro venkovní pobyt dětí. Zmiňuje specifické požadavky kladené na hřiště a zásady jeho údržby. Dále se věnuje nebezpečí výskytu jedovatých rostlin na školních zahradách a povinností, které má mateřská škola, když dětem zprostředkovává pobyt ve škole v přírodě.

mateřská škola ; prostředí ; školní areál ; školní pozemek ; legislativa ; hra ; zahrada ; hygiena ; příroda ; škola v přírodě ; předškolní dítě ; batole ; předškolní věk ; věk 2-6

<http://katalog.npmk.cz/documents/530062>